

Polona Vesel Mušič

Birmanska pastorala na prepihu: vzgojno-pastoralni model kot oblika celostne vzgoje v Cerkvi na Slovenskem. Mentor Stanko Gerjolj. Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani, 2012. LXXII, 930 str.

Disertacija Polone Vesel Mušič obsega 930 strani in 52 strani prilog. Kot mlada raziskovalka in mati petih otrok, ki so vsi mlajši od dvanajst let, se je posvetila raziskovanju birmanske pastorale na Slovenskem.

Doktorsko delo je razdeljeno na štiri obsežna poglavja. V prvem poglavju avtorica na podlagi strokovne in znanstvene literature osvetli teološko dimenzijo zakramenta svete birmе.

Drugo poglavje je namenjeno nosilcem birmanske pastorale, med katere poleg družine oziroma staršev in župnije ter škofov in duhovnikov, botrov in voditeljev birmanskih skupin in animatorjev uvrsti tudi birmanke in birmance, čeravno jih dokumenti navajajo izrazito kot »prejemnike«. Avtorica se pri tem opira na sodobno pedagoško in psihološko literaturo in zagovarja mnenje, da je vsak, ki je vključen v pedagoški proces, tudi njegov sonosilec, čeprav so nedvomno vloge različne in različne tudi stopnje odgovornosti.

V tretjem poglavju odpira dileme sodobne birmanske pastorale in jo reflektira tako z vidika pedagoškega in psihološkega profila birmancev in birmank kakor tudi z vidika njihove starosti in oddaljevanja od župnijske skupnosti po birmi. Ob tem po eni strani odkrije pretežno pesimistično držo duhovnikov, po drugi strani pa dokaj veliko motiviranost drugih nosilcev birmanske pastorale, zlasti staršev ter birmank in birmancev. Zavidljivo mero motiviranosti izražajo tudi birmanski botri in botre, čeprav so o svoji vlogi sorazmerno slabo poučeni. Ena ključnih ugotovitev empiričnega dela raziskave se kaže v spoznanju, da so spoštljivi odnosi ključnega pomena v birmanski pastoralni. Ne le da je tam, kjer je medsebojnim odnosom posvečene več pozornosti, tudi višja motivacija med pripravami, po prejemu zakramenta svete birmе pa je znati bistveno močnejšo pripravljenost za sodelovanje v župniji (725–726).

Na podlagi empiričnih ugotovitev avtorica v četrtem delu predstavi vzgojno-pastoralni model birmanske pastorale, ki vključuje teamski pristop, izkustveno učenje in celostno vzgojo, to pa v teoretičnem smislu lahko umestimo v sodobne miselne tokove dialoške pedagogike in pedagogike skrbnosti.

S sistemskega vidika sodi birmanska pastorala v kontekst neformalnega izobraževanja. Ker v Sloveniji poteka priprava na birmo v obdobju mladostniškega odrasčanja, je za avtorico pomemben izziv, kako oblikovati pedagoške in pastoralne dejavnosti glede na sodobne kulturološke in sociološke ugotovitve o navadah v življenju mladih, ki se hitro spreminjajo. V skladu s statističnimi podatki Cerkve na Slovenskem ugotavlja avtorica dokaj velik osip birmancev in birmank po prejemu zakramenta. To jo je spodbudilo k raziskovanju vprašanja, kako uvrstiti birmansko pastoralo v kontekst vseživljenjskega učenja.

Kot podlago za oblikovanje odgovora na omenjeno vprašanje je naredila avtorica več obsežnih empiričnih raziskav. Opravila je sto dvajset polstrukturiranih in poglobljenih intervjujev z duhovniki in voditelji birmanskih skupin ter s katehijinami in kateheti, z redovniki in redovnicami, pa tudi s starši ter z birmanci in birmankami. Vse pomembne ciljne skupine je tudi anketirala. Prejela je 405 odgovorov birmancev in birmank, 256 odgovorov staršev in botrov, 49 odgovorov voditeljev in voditeljic birmanskih skupin in 73 odgovorov duhovnikov. Poleg tega je hospitirala pri birmanski pripravo in katehezi na desetih župnijah nadškofije Ljubljana, to pomeni, da govorimo o resnično poglobljeni in večplastni empirični raziskavi. V tej analizi celotnega sistema izobraževanja v povezavi z birmansko pastoralno delo je zbrala toliko tako obsežnih podatkov, da ni mogla vseh vključiti v disertacijo, zato je ostalo še veliko uporabnega gradiva; to gradivo kliče po nadaljnjih interpretacijah in ugotovitvah, ki bodo usmerjale pastoralno delo.

Celotno ozadje empiričnega raziskovanja je avtoričino delo. Anketne vprašalnike za posamezne ciljne skupine, vprašanja za intervjuje, kritični izbor župnij in kriterije za opazovanje tam, kjer je hospitirala pri pedagoških procesih, je oblikovala na podlagi kritične analize relevantne znanstvene in strokovne literature, ki obsega 439 bibliografskih enot. Čeprav jezik doktorskega dela ni popoln, velja pripomniti, da avtorica uporablja zelo tenkočutno strokovno izrazje, s katerim kritično reflektira v praksi neredko ustaljena poimenovanja v smislu »ponudnikov in uporabnikov«, to pa kaže na uveljavljanje enakopravne vključitve vseh dejavnikov v sistem vzgojno-pastoralnega dela. Predvsem pa pokaže, da je dobra »methodos« kot pot pogoj za dostop do še tako pomembne vsebine.

Stanko Gerjolj